

Faktaark om tre nye anskaffelsesdirektiver

Nye anskaffelsesdirektiver for klassisk sektor og forsyningssektorene

Nytt anskaffelsesdirektiv for klassisk sektor vil erstatte direktiv 2004/18/EC som er gjennomført i forskrift om offentlige anskaffelser. Nytt anskaffelsesdirektiv for forsyningssektorene vil erstatte direktiv 2004/17/EC som er gjennomført dels i forsyningsforskriften, dels i forskrift om offentlige anskaffelser.

Sentrale endringer i disse to direktivene:

- Endringer som skal føre til enklere og mer fleksibelt regelverk er bl.a.:
 - Økt adgang til forhandlingsprosedyre.
 - Den administrative byrden for leverandørene blir redusert. Dokumentasjonskravene lempes, bl.a. gjennom utstrakt bruk av e-anskaffelsesprosedyrer og egenerklæringer. Bare den som får kontrakten, pålegges å legge frem full dokumentasjon.
 - Minimumsfristene for å inngi tilbud er kortet ned.
- Videre er hensikten å gjøre det lettere for små og mellomstore bedrifter å konkurrere om kontrakter. Det gis incentiver til å dele opp anskaffelsen i mindre kontrakter og å redusere kravene til foretakenes økonomisk evne.
- Det skal gjøres enklere å ta sosiale og miljømessige hensyn ved offentlige anskaffelser. Medlemsstatene skal sikre at leverandørene overholder obligatoriske krav innenfor miljø, sosial- og arbeidsrett i EU-retten og nasjonal rett og i kollektive avtaler eller internasjonale avtaler.
- Skillet mellom prioriterte og uprioriterte tjenester oppheves, og også de fleste tidligere uprioriterte tjenester omfattes nå av direktivene. Det gjelder imidlertid svært forenklede prosedyrer for en rekke av de tidligere uprioriterte tjenestene, slik som helse- og sosialtjenester, utdanningstjenester, kulturelle tjenester, religiøse tjenester, med mer. Noen tjenester, som for eksempel enkelte juridiske tjenester, har blitt helt unntatt fra direktivene.
- Videre unntas samarbeid mellom offentlige myndigheter som ledd i ytelse av offentlige tjenester på visse vilkår fra direktivenes rekkevidde. Dette gjelder både såkalt vertikalt samarbeid ("egenregi") og horisontalt samarbeid. Dette innebærer dels en kodifisering, dels klargjøring av rettspraksis.
- Medlemsstatene pålegges også tilstrekkelig overvåkning av prosedyrene nasjonalt og rapporteringsplikt til Kommisjonen for å sikre etterlevelse.

Nytt anskaffelsesdirektiv for konsesjonskontrakter

Konsesjonskontrakter har tidligere ikke vært regulert av anskaffelsesdirektivene, med unntak av bygg- og anleggskonsesjoner som har vært underlagt enkle prosedyreregler.

Konsesjongsiverne har utelukkende vært bundet av EØS-avtalens generelle prinsipper om gjennomsiktighet og likebehandling når de skal inngå tjenestekonsesjonskontrakter.

Begrepet konsesjonskontrakt er et begrep som må tolkes i samsvar med EØS-avtalen. Det er med andre ord ikke avgjørende hvordan begrepet konsesjoner normalt brukes i norsk rett. I Norge brukes begrepet konsesjoner ofte på ulike former for autorisasjoner og tillatelser som

ikke innebærer en gjensidig bebyrdende kontrakt og som derfor ikke er en konsesjonskontrakt. Et eksempel kan være tildeling av autorisasjon og lisens som lege.

En konsesjonskontrakt er en kontrakt om tjenester eller bygge- og anleggsarbeider, der den økonomiske risikoen for at kontrakten skal være inntektsbærende er overført til leverandøren (konsesjonsinnehaveren). Kontrakten kjennetegnes ved at den ytelsen leverandøren mottar er retten til å utnytte tjenesten, eller en slik rett sammen med noe betaling fra oppdragsgiveren. Det kan for eksempel dreie seg om driften av en parkeringsplass - en konsesjonsinnehaver gis rett til å drifte en kommunal parkeringsplass, der inntekten fra parkeringen tilfaller konsesjonsinnehaveren. Et annet eksempel er brukervalgsordningene flere kommuner har innført innen ulike pleie- og omsorgstjenester, der kommunen har valgt ut et antall leverandører som får betalt per bruker som velger å benytte seg av deres tilbud.

Det nye direktivet for konsesjonskontrakter inneholder et krav om kunngjøring av en konkurranse for kontrakter over en terskelverdi på 5 000 000 Euro/ ca 40 000 000 kr. Det stilles også visse krav til gjennomføring av konkurransen og kontrakten, men direktivet inneholder ikke detaljerte prosedyrekrav.